

בעזרת השם יתברך

וועד העירוב

134 - 4 עמודים

**תשובת כ"ק אדמו"ר
שליט"א**

**מקלויזנבורג זצ"ל
בענין העירוב בבארא
פארק תשמ"א.**

בגדרי רשות הרבים"...

בוודאי שפיר לתקן

עירוב כדת וכדין וראוי

ונכון לתקן עירובין

לתקנת הרבים וכנהוג

מקדמת דנא... (עיין # 275)

א) הגדו דבר זה כבר נפתח בגדולתו, נמצוי הרחב ט"ו אמה ואין ששים רבוא בוקעין בה, אי הוא רשות הרבים מה"ט. במחבר סי' שמ"ה סעיף ז', אמה רה"ר רחובות ושוקים הרחבים ט"ו אמה וכו', וי"א שכל שאין ששים רבוא עוברים בה בכל יום אינו רה"ר, ובט"ו סק"ו מסיק שהמחמיר יחמיר לעצמו ואין צדו למחוח למה שנוהגין עכשיו כאותם הרבים שמקילים, וכן נמג"א סק"ו שדעת רוב הפוסקים להקל וכ"פ בשו"ע בכמה דוכמי לדגידן לית לן רשוה"ר עיי"ש, ובמחנה"ש דלף שדעת הרב"י כהפוסקים להחמיר מ"מ ממה שכתב בשו"ע סי' ש"ג ללמד זכות על הנשים היוצאות במכשיתים חייגן דהמנהג מקילין עיי"ש, ובמשנה ברורה ס"ק כ"ג דאין צו כח למחוח צד המקילים וכל בעל נפש יחמיר לעצמו, ובנה"ל האריך עוד צוה וכן נסי' שס"ד, וכתב שדעת רוב הפוסקים להחמיר עיי"ש, ור"אמי שכבר העירו עליו שלא ראה דעת הרבה מחברים, ואחשבה לדיעות אמה מהם.

ב) בפרק העמים למהר"י ברזילי (שהיה זמן הר"ף, ומחבר בחוס' נרכוח י"ז ע"ב), בה"ל שמוסי מצואות סי' ל"ב כתב, דמדינות ועירות שאין בהם ס' רבוא אין נעשות רה"ר, ובמספר ידה לדרך לחד מקמאי, במאמר רביעי כלל ראשון פרק מ"ב כתב, רשוה"ר הוא הרחובות והשווקים רחבים שש עשרה אמה ומפולשין משער לשער וששים רבוא עוברים בו עכ"ל, ובחוס' רי"ד עירובין דף נ"ט, במהדורה חמינה ותלמיאי, הזכיר ג"כ דבעינן ששים רבוא עיי"ש, ובשבולי הלקט שנה ס' ק"ו, לדגידן לית לן רשוה"ר, ובראב"ן סי' שמ"ט, דעירות שלנו כיון שאין רה"ר שלהן דומה לגבלי מדבר וכו' לאו רשוה"ר גמור הוא והוי כמלמית גמור וכו' וגם אין בהן דריסמ ששים רבוא כדגלי מדבר וכו' עיי"ש, ובראב"יה סי' שע"ט במחלמו, ג"כ כשיטה זו דבעינן ששים רבוא, ובפי' ריב"ן בעירובין דף ו' ע"ב, ר"ה דבקעי בה ס' רבוא עיי"ש, ועיין בהגמ"י ס"ה מה"ל עירובין אוח ד', בלשון מהר"ם, דכלל שמינה בה ס' רבוא הוי עיר של יחיד עיי"ש, וע"ע בשו"ת צח אפרים סי' כ"ו [דף מ"ג-מ"ד] שהאריך עוד מהרבה ראשונים.

מהקרקע או מראש העמוד, וכן בכל דבר הפסוח מג' טפחים נר"ה. לכאורה חליא נהך דשם נכוורת ככפאה על פיה, עיי"ש בחוס' ד"ה כפאה, וברש"ב"א שם ד"ה כפאה נקופו ומסבב"א וכו' אי"ג כאילו נחמלא כל האויר עפר והוא כארעא סמיכתא, ואילו היה אותו אויר קרקע מחלקט ועולה עד התפך מאוחו מקום אמה מודד י' טפחים לאויר ר"ה, אבל שגראה כללו נשחרבבו שולי הכלי או הגט והגיע לארץ ונחשוב הכלי כאלו אגדו למעלה מי' כפי הא לא אמרינן לעולם עיי"ש, והביאו גם בשבח של מי עיי"ש. וא"כ לדיתה משחינן מאוחו מקום הגבוה, אבל לרש"י וחוס' שם י"ל דס"ל דמשחינן מהקרקע השוה ודו"ק. אך י"ל דלגבי דין דמכחינן שאמר, שרק פועל שאינו עושה רשות לעצמו, ומשחינן מארעא דאינו רה"ר לעצמו.

א) אבות להרא"ש שמה סי' ט"ו, ללא דוקא ט' מזומזמות אלא דעד י' טפחים הוי רה"ר דחיי לכתף, ולא יומר דנשחנה לרשות אחרת עיי"ש, אי"כ כשארן ונה על גביו, הוי בכל גוונא הפך במקום פטור, ועיין בראש יוסף שם בד"ה והוי יודע דמשמעו, דלהרא"ש דעשרה בכלל נמי רה"ר הוה, אי"כ ברייתא [בדף ו' ע"א] גדר גבוה י' וכתב ד' רה"י להרא"ש ע"כ בלשן מכתפינן עיי"ש. ואפשר דהחולקין דס"ל דרק ט' ולא י', משום דס"ל דני' הוי הפך במקום פטור דמארעא משחינן, ולהרא"ש משוי מכתפינן ר"ה בפ"ע ומהעמוד משחינן.

אך י"ל דלהרא"ש על ר"ה דעמוד ליכא כלל הדין לעולה עד י', כיון דמכתפינן מהני על י' ודו"ק. ואולי יהיה חליא בהעטם דר"ה עולה עד י', דלקריח ספר בפ"ד משבח דאויר ר"ה עד י' בלבד כיון דאי בני לעשות רה"י גובה עשרה מוח' רה"ר מני' עבדי, ה"ל רה"ר אין אוירו חופס יומר מעשרה עיי"ש, אולי בעמוד לא שייך זה, וכיון שכבר למעלה מי' מארעא שוב עולה עד לקרקע ודו"ק, אך בלבוש או"ח סי' שמ"ה סעיף י"ב דהללמ"ם הוא עיי"ש, ולפי"ו אין להק. ויש להאריך בזה הרבה וכיון שנחארכו הדברים קצריה כבר.

סימן קעג

תיקון עירוב בעירות הגדולות

ב"ה, יגיאן סיסי, כ"א מבת השמ"א

נשאלתי ע"ד עירוח הגדולות, אי שפיר דמי לחקן בהם עירוב של זורח הפסח, האם אין להם דין רשות הרבים מן החורה.

הלל מקאלאמיי שפסל את החופה עיי"ש, ומכל שכן לגבי שבת שיש להדר בחומרות על זה. ובכגון דא לעני"ד ברור דלא שייך מ"ש אל"ו בדברי חיים ח"א או"ח סי' ו' להחיר שטר מכירה כדי שלא יבאו לניד חילול שבת, דכאן כיון שאנו טומאים על הפוסקים לדירדן לית לן רשות"ר גמורה, הרי לא יכשלו אלא בחילול שבת דרבנן, ופשיטא שבשביל זה לא נכנסו עצמנו להחיר בקולות דחוקות.

ובב"ר אופן המחמיר לעצמו, מחמת שחושש לדעות הני רבותא, או שחושש לסמוך על המסדרים, בודאי שקדוש יאמר לו ולא שייך בזה משום חשש דאינו מודה בפירוב, כיון שחושש שאינו כהלכתו. וגם משום יוהרא לא שייך, דלא ניכר בו שאינו רוצה לטגל, והוה סהך דברכות דף י"ז ע"ב הרוחה אומר מלאכה היא דליה ליה וכו' עיי"ש, ובסי' תקנ"ד ספיף כ"ב ובמג"א שם, ולכן בני"ד אין בדינו למחות ולגבור לא ביד המקילים ולא ביד המחמירים, כי יש להם על מי שיסמוכו.

ה) ואולי"ם כמה הדברים אמורים, כשכל בני העיר דעמם נוטה בחיקון העירוב ומעריבים החלכות יחד, אבל כשכמה מאנשי העיר מחנגדים ומוחים בעשיית העירוב, הרי אינם מקנים ומעריבים את רשותם, ואסור להוציא ולטלטל שם כדין חצר שאינה מעורבת, ומבואר בסו"ס שסי" דאם אינו רגיל לערב עמהם אינם יכולים לטול ממנו בע"כ אבל כופין אותו בני"ד לערב עמהם וכו' עיי"ש, ובני"ד הרי יש רבנים ות"ם שמחנגדים ומנמקים זאת בטעמים ע"פ הלכה, ופשיטא שאין ביד ב"ד לכופם, ועכ"פ כל זמן שלא כפו אותם ולא הפסימו לערב לא מהני מדי.

ובזה ששכרו הרשויות מאת הקאמיסינער, ומדמים זאת להמנואר בסי' שז"א ספיף א' דשר שיש לו רשות להושיב אנשיו וכלי מלחמתו בבתי בני העיר בשעת מלחמה שלא מדעתם יכול להשכיר כל תורות העכו"ם עיי"ש, והנה באמת נתקשיתי בעיקר הדבר למה צריך לערב כלל בכה"ג, דכיון שאחד שזכר כל הרשויות מהשר הרי כולם רשות אחד הם, ומלאמי שכבר נשאל על זה בשו"ם מהר"ם שיק סי' קע"ט עיי"ש מ"ש בזה, וכעין זה בשו"ם הריב"ש סי' תכ"ז ומה שקיחם רשות מן האדון אינו מועיל וכו' עיי"ש, ואכמ"ל בזה.

ועב"פ בני"ד שלא שכרו ממושל העיר רק משכירו ולקיימו, ואף במושל העיר עצמו הרי אין הבחיים קנייות לו, ולכל היותר בידו רק לטקל את החושבים ולפטח הבחיים ללרכי העיר ובשעת מלחמה וכנ"ל מסי' שז"א, ומקורו בני"ד מחשו' הריב"ש הכ"ל שיש ללמד זכות ממ"ש הרשב"א שאם היה למשכיר שום חפיסם יד באתון הבחיים, כגון שהיו לו כלים או שיש לו רשות להיחם שם אפילו לא היתן, שזכרין אפילו מהמשכיר, אע"פ שאין לו כח מן

לא ודוילכל העם מהביא. והך דוילכל העם מהביא לדעת המשכן מיי"ר, ועיין ריטב"א קידושין דף ל"ו [בד"ה ואיכא דק"ל] שהגשים לא נלטו בחרות המשכן, ודלא כהרמב"ם סי' א' מית הבחירה הלכה י"ב, ובפרש"י שמות ל"א י"ח נמ"ש המגיה שם מהוהר פרש"מ ויקהל דף קצ"ה ע"א, שבניווי נאמר מאת כל איש גם מהע"ר, ולבאר הכי אמר קוב"ה קחו מאתם מקטרת דשראל בלחודייהו עיי"ש, ואפשר דרש"י ס"ל מדבר אל בני ישראל למעט ערב רב גם בשעת ציוו, וכנכחמות דף מ"ד ובכמ"ק ישראל ולא גרים ודו"ק. וא"ש בזה דמוילכל העם מהביא ילפינן רק סי' א', ואין נשים וע"ר בכלל ודו"ק. ומבואר מאוד מ"ש באשל אברהם הנ"ל דס"ר נעינן מישראל ולא מעכו"ם ודו"ק.

וייש לומר להרמב"ם לשיטתו דס"ל דנשים ג"כ בחרות המשכן, וא"כ קשה דאם נעינן דומיא דדגלי מדבר יש להצריך יותר מס"ר דהא גם נשים היו שם, ולא ס"ל דלא בני סי' א'. וי"ל ג"כ נמ"ש החוסי' הווצאה הו מלאכה גרועה, דהיינו משום דחזין לדוקא בסי' רבוא, ויש להאריך בזה הרבה מאוד ולמחך כמה קושיות בסוגיות הש"ס ואכ"מ.

ד) וב"ר זה לפלפול, אבל להלכה כיון שהדבר במחלוקת היא שניה, ככה"ג אין לדיון אלא מה שעניו ראות משנות דור, ופוק חזי מאי עמא דבר שכבר נהגו בכל חפונות ישראל לתקן עירובין בכל עירות הגדולות בלי שום פקפוק, וכאשר כחשו ג"כ הפוסקים הנ"ל, וכבר הארכתי בהשוכה שם [לעיל בסיומן הקודם] ללרף עוד לקולא בזמיננו כיון שיש אור אדום שמלך החוק וגם מחמת חנועה הכלי רכב אינו יכול לעבור לו, דהו כהך דהעמדת שראנאקין"ו שהקיל הגה"ק מבוטשאטש הנ"ל, ועיין בשו"ם אבני מר סי' רס"ו אות ה' דאם מחמת החוק אסור לעבור בזילנה לאו רשות"ר הוא עיי"ש, וגם הראו לי מהגאון בעל חו"א ז"ל שצידד בזה דכיון שיש הרבה בחיים בניימ מכל זד בכל רחוב חשוב עומד מרובה על הפרוץ, וכעין זה צידד בערוך השולחן הנ"ל, וא"כ בודאי שפיר למי לתקן עירוב כחם וכדן, וראוי ונכון לתקן עירובין לתקנת הרבים וכנהוג מקדמת דנא.

אמנם צריך זעירות רבה בזה שיהיה העירוב עשו כהלכתו, ויעמוד תחת פיקוחם של רבנים מובהקים שישיגו חמדי על כך, ולא לסמוך על קולות שונות, ובגון על חוסי הטלפון והטלגרף שכבר הארכי בזה גדולי הדור שפנינו ולא ראו לסמוך על זה, ויעיין בזהירות מהגה"ק מבוטשאטש שנדפסו בראש ספר שו"ם נטע שעשועים, באות ב', שהחיר גם לענין חופה שלא יהיה החיצור מן האד כמו בזה"פ לגבי שבת, ורמח לה נמי בעור מקודש באהע"י סי' נ"ה, ועיין בספר שמלה ללצי בשולחן העור סי' ו' סי"ג סק"ד שהביא שהארכי בזה ומהגה"ס מוה"ר

הני רבנותא עיי"ש. וכבר האריכו וסלסלו בזה הגאון בעל משכנות יעקב עם הגר"י מרגליות, הלל הם כמוכזבים בקפריסה בלרובה ג'ו"מ משכנות יעקב סי' ק"כ-קכ"ב, ושו"ת בית אפרים סי' כ"ו.

ב) ועכ"פ הדבר הלוי באשלי רבנותא, וכבר הרמב"ן בעירובין דף נ"ט כתב שהדבר הלוי באשלינות גדולות, ומי יבוא אחר המלך מלכי רבנן להכניס ראשו בין ההרים הרמים לראשונים כמלאכים ויכריע ביניהם, ומ"מ אמרתי לבוא בפלפולא בעלמא ביישוב שיטה רש"י, ממה שהקשו עליו דלמה לא החזיר בגמרא תנאי זה דס"ר בוקעין.

והגדה בחי' הר"ן שנת דף ו' ע"ב, כתב בשם הרא"ה, ללא דבעינן ששים רבוא אלא שיש כאן דרך לששים רבוא, כלומר שיהיו רגילין לילך עם אנשים רבים הידיר כששים רבוא וכו' עכ"ל, ונראה ביאורו דס"ל שלא במספר מדויקת נקטו ששים רבוא, אלא שכוונו לנקוט שיעור מוגזם של קהל גדול ביותר, וככה דמרים כ"ד ע"כ אם לא ראיתי בדרך הזה בעולי תמרים וכו' עיי"ש, דאין סברה כלל לומר ששטרכו העדים בחיובי מיתת נ"ד ובחיוב טעמא לעמה ולספור אם באותו יום וכלל יום שזכרים עם ששים רבוא במספר, אלא דכל שהמקום ידוע שזכרים דרך עם אנשים רבים מאוד בכל יום משום רבוי"ה, וכוונתם רק לפרש דהך רשויה"ר שזכרו בו חכמים לענין שנת אין הכוונה ברבים דשנאה או עשרה וכדומה ברה"ר וכו'; אלא דבעינן שיעור מוגזם מאוד של עם גדול ורב, והיינו רשות הרבים שאמרו ח"ל.

ולפ"ז אין זה תנאי נוסף בדין רשויה"ר, אלא שגילו לנו הנה"ג דעמיה מהי רשות הרבים, ולא הור"ך הש"ס לפרשו דו"ק הי"ע. ולפי הנחה זאת יתבאר היעב דברי הרבה לראשונים, יש לנרף גם דבריהם למספר השיטות העומדים בשיטת בה"ג ורש"י דו"ק ותשבת.

והראשונים שהקשו על שיטת רש"י, נראה דס"ל דרה"ר נקרא בכל אופן, ויעוין בגור אריה שנת דף ו' בשם הרשב"א (וברשב"א שלפנינו לא מלאחי), בהא דלא חשיב קרפף שלא הוקף לדירה בהדי ארבע רשות, משום דהוי רשות היחיד אלא שמהוסרת דיורין עשה"ט, וה"נ ס"ל בזה דהוי רשויה"ר אלא דחסר תנאי דס"ר בוקעין, ואם איתא הו"ל לש"ס למימא בהדיא דבעינן גם הך תנאי ודו"ק.

ג) ובגוף הדבר דבעינן ס' רבוא, וגם כמה שהקשו דהא היו במדבר יומר מהו בלירוף אנשי הערב רב ונשים וטף, היה נ"ל בזה ביישוב דברי המוס' יש שנת [בד"ה פשט], שהקשו למה נריך מרי קראי בהואה וגם דהווי במשכן עיי"ש, וי"ל דאחי לאורחי דבעינן דומיא דרשויה"ר שהיה אז במשכן דייקא, שבה מייר קראי דאל

ובישו"ע הרב סי' שמ"ה סעיף י"א, הביא הך וי"א, וסיים עלה, וע"פ דבריהם נחפשו המנהג במדינות אלו להקל ולומר שאין לנו עכשיו רשויה"ר גמורה, ואין למחות בידם שיש להם על מי שימכו שכן דעה גדולי הראשונים, וטעמם ונימוקם עמם בגמרא וכו', ובסי' סק"ד סעיף ד' כתב וכבר נתבאר וכו' עיי"ש. ועיין בגדי ישע סו"ס סק"ג, שכתב לחדש דאף דיעה ראשונה מודה בכה"ג דיש עכ"פ מחיצה דלא אמרינן אחי רבים ומנעלי להו אלא ברבים דס' רבוא עיי"ש. וראיתי בלמה דק עירובין פ"ה מ"ו שכתב ג"כ סברה זו, דכיון דמה שזכרינן ללות בעולות היא רק מדרבנן סמכינן בדרבנן ע"ד הפוסקים האומרים דרה"ר בעינן ס"ר בוקעין בזה ועכשיו ליכא רשויה"ר, ומ"מ סיים דירא שמים יחמרו לעצמו עיי"ש.

ובישערי חסונה שם בס"י שמ"ה, זיין לשו"ת מהריט"ן ח"ב סי' רנ"א, שנשאל ע"ד העירובין בעיה"ק לפת"ו, וסיים דכמה גדולים גאורי עולם היו בארצנו ולא פקפקו שום אדם מעולם ועל זה נאמר לא חשיב גבול עוליס עיי"ש, והכי הוהגה בכל שאר ערי הקודש בלרש"י מקדמת דנא. ובערוך השולחן האריך ג"כ למאור היחיד בזה, וכתב דמה מועיל האריכות לאסור אחרי שהעירובין נחפשו ברוב ערי ישראל הרבה מאות שנים מקודם ורק על סמך היחיד זה וכאילו במ קול יא' הלכה כשיטה זו, ואם באנו לפעב לא לבד שלא יציתו אלא נראה כמשפטים שדבר זה נחפשו בכל ישראל ובפוסקים דהאידנא אין לנו רשויה"ר רק בערים ספורות והגדולות בעולם וכו', ועיי"ש במ"ש באורך דכיון שאין אצלנו מבואות אלא רבובות מפולשים וכלל עיר הרבה רבובות, ואלו יולאים מתוך לעיר דרך רבוב זה ואלו דרך רבוב אחר, ואין כאן קרטיא שכולס מוכרחים ללאח משם, ונמלא דאין כאן רה"ר וכו' עיי"ש.

וייש לזיין לשון קדשו של אל"י, בשו"ת דברי חיים ח"ב אר"ה סו"ס ל"ג, בענין עלטול המורה שעות שכתב, והיוצא בו ברה"ר במקום שיש גם השמא רה"ר בודאי חייב טעמא עכ"ה"ק, ונראה מלשון קדשו דחס עיריות גדולות אין רה"ר רק יש מקומות שיש שם ודו"ק, ובאש"ל אברהם להגה"ק מבוטשטש חיסש כמה קולות דלא חשיב ששים רבוא בוקעין בה, כגון ע"י העמדה שראנקי"ן שמהייצים לעזור, וגם בששים רבוא עכ"ס עיי"ש, והארכתי מזה בתשובה אחרת [עיין לפיל בקימן הקודם].

ולעבותתם דעה הרבה מגדולי הראשונים והפוסקים, דהוי רשויה"ר לאוריימא גם בלי סי' רבוא בוקעין בה, כאשר קנאם בנה"ל שמה, וכן נראה ממשמעות עוד כמה לראשונים, ובד"מ הארוך סי' שמ"ה אות ב' הביא ג"כ דיעות האוסרים, ואף שנמסה לא הגיה על דברי השו"ע שכתב בנמ"ק להקל לדירן לית לן רשויה"ר וכנ"ל מהמג"א. ובמספר אמרי דוד (שהסכימו עליו גדולי דורו ובתוס' זקה"ק מלאח ז"ע), כתב ג"כ דקשה להקל ננד

לגבי ישראלים שאינם מודים, שרק לגבי עכו"ם שאינו אוסר מן הדין הקיל הרצ"ש, והוא כחז עליו שגם ישראל שאינו מודה עשוהו כעכו"ם לקולא שאינו אוסר ורק משום שמה ילמוד ממעשיו עיי"ש שהארץ נראית.

ו) ודאי רמיזי נשוי"ת ונחרת נחיים להגר"ש קלוגר כפי קכ"ו, שדחה מ"ש השולח ללא סמכו ע"ז רק נדירה נכרי, וכחז דהא ודאי הך דינא דכל שיש לו די תפיסת הדין נחשב כשיחוף דינא הוא ככל העמים ואינו קולא, ועיין במג"א סי' שפ"ב סק"ג מ"ש ללא מהני להו יחיד במקום עכו"ם ללא עדיף מחילו ערבו, משמע הא ללא הכי הוי מהני תפיסת יד וסף דהחס הוי נשוי ישראלים, וא"כ בזה נמי כיון דיש לשרי העיר תפיסת יד להעמיד שם חיל וכו' עיי"ש.

והגדה במג"א שם דבריו סובבים על מ"ש הרמ"א, ישראל שהשאל או השכיר בית לחניו (במקום שדיים עכו"ם) אע"פ שיש לו תפיסה בבית לא מהני ונריים לשכור מעכו"ם, וביאר המג"א דכוונתו למהו יחיד במקום עכו"ם, וכן כחז הט"ו לענין שהיא נחשב ב' ישראלים בבית אחד ולא יאסר העכו"ם עליהם, והיינו שבאחד לא גזרו ללא שפתי משום שפיקוח דמים, ובפרמ"ג במשננות הביא מקי' ש"ע סעיף ב' עיי"ש, ושם מבואר דרק גבי צעה"נ מהני הא דיש לו תפיסת יד יעו"ש. ואולי ק"ל להגר"ש קלוגר, שגם שרי העיר מחמת דינא דמלכותא חשיבי צעה"ב, וכפי שביאר הר"ן בשם החו"ס נדרים דף כ"ח מפני שהארץ שלו וכו' עיי"ש, ולפי"ז י"ע אם שייך הך גדר גם בשרים שצומניו ודו"ק.

אך בעיקר דבריו לא הבינותי, דמה ראייה דהו כשיחוף מדינא, דהחס כיון שכל עיקר הגזירה משום שלא ידור אללו צה"ג לא גזרו ללא שפתי, ועיין בפרמ"ג בא"א, ובביאור הגר"א דימה זאח לבי אחיס וכו' עיי"ש, ובספר דמשק אליעזר על ביאור הגר"א, ועיין בערוך השולחן סעיף כ"א דמייירי שהמסכר דר שם בבית ומשו"ה אוסר עיי"ש, ולא מטעם שיחוף נגעו ביה, ואין שום סברא לומר שמתחמת תפיסת יד בעלמא יאח לו תורת שיחוף מדינא, אלא דקולא היא שהקילו, וכיון שלא מנינו קולא זו אלא כעכו"ם או בליתו מודה בעירוב אנו אין לנו להקל בישראל המודה בעירוב, ואף דקיי"ל להקל בעירובין מ"מ אין לנו לגבד קולות ע"ג קולות, ולכן כיון שיש מאנשי העיר שמוחין בעשיית העירוב ל"מ ליה שכירות רשות מהארון כנלענ"ד ברור.

הדין לקלקס, לפי שאינו גרוע משכירו ולקטו עיי"ש, ומבואר מדברייהם דשכירות משר העיר כגון זה מהני מטעם שכירו ולקטו.

ובעירובין דף ע' ע"ב, במו"ט [סוד"ה יורש] וברא"ש שם דשכירו ולקטו דלמא לא מהני אלא כעכו"ם, ועיין בהגהות הרעק"א דף פ' ע"א שהביא ראייה גדולה לפשוט ספיכת החו"ס ללא מהני שכירו ולקטו בישראל עיי"ש, וכן מבואר ברשב"א דף ס"ד ע"א דהך דשכירו ולקטו קולא שהקילו רז"ל דוקא כעכו"ם כיון דאינו אסור אלא משום גזירה, ומפי' הראב"ד עיי"ש, ומדברי הרעב"א שם נראה דגם בישראל עיי"ש, ובמאירי דף ע' ע"ב בשם י"מ שלא נאמרו הדברים אלא כעכו"ם עיי"ש. וכשו"ע סי' שפ"ב סעיף י"א דמהני שכירו ולקטו מעכו"ם, ובסי' ש"פ סעיף ג' שני דיעות אם בישראל מהני שכירות כלל עיי"ש, אבל משכירו ולקטו לא החכר. והפוסקים דנו בשכירה משר העיר לענין אינו מודה בעירוב, יענין בשבות יעקב ח"ג סי' כ"ט, ובשו"ח גנה ורדים אר"ח כלל ג' סי' כ"ב בתוך דבריו כחז, דיפה כה השכירות מן הגובר לענין הדוקים שאינם מודים בעירוב עיי"ש, ובשולח ומשיב מהדו"ח ח"ב סי' ס"ב ג"כ האריך בזה ובענין זכותו של האדון עיי"ש.

ובאמת חמוה מאד ענין שכירה וקניית הרשות ממנו, כיון שאין לו שום זכות עכשו בביתו של זה רק על שעת מלחמה, ולא להשכיר את דירתו, וגם הזכות האחת של שעת מלחמה אינו מקנה להם, וא"כ איה זכות וקנין יש להם בביתו של העכו"ם, וע"כ שהם אמרו והם אמרו דכיון דעכו"ם אינו אוסר אלא משום גזירה דשמה ילמוד ממעשיו, (והאחרונים האריכו בזה שבמה"ז בלאו הכי דרים בין העכו"ם בעיר שדרים ביה עכו"ם מה הועילו בתקנתם, ונראה דמ"מ תקנו זאת למען שביטלו לדעת ולא ישמחה הדבר שאין דעת חכמים נותה בבית ישראל עם עכו"ם והבנן, ליה הקילו בו דמהני גם משכירו ולקטו, והוספו הפוסקים לגבי אינו מודה בעירוב שג"כ דינו בזה כעכו"ם, שלא רזו חז"ל שהוטא אחד יאבד טובה הרבה שאיש בלעל הלו יאח למכשול ולפוקה לכל בני העיר, ומתנו דינו כעכו"ם דליתו אוסר אלא משום שמה ילמוד ממעשיו ומהני ג"כ ע"י שכירו ולקטו ודו"ק.

והבו ללא לוסף עלה להקל גם בישראל שרשותו אוסר מדינא, ואף להפוסקים שהקילו בשכירות מישראל רק מישראל עצמו ולא משכירו ולקטו ודו"ק. ושמתחי מאד שמלאתי בשו"ח דברי מלבי"ל ח"ג סי' י"ח, שדן במ"ש בשו"ח משיב דבר סי' כ"ו, ללא מהני השכרה רשות